

جهانی شدن و آموزش عالی در دنیای در حال تغییر

حمیدرضا آراسته*

چکیده

جهانی شدن ابعاد مختلفی از زندگی مردم دنیا را متأثر کرده است. با توجه به این موضوع نظام‌های آموزش عالی در همه کشورها درصدد افزایش دسترسی و بهبود کیفیت می‌باشند و کم و بیش به جهانی شدن از طریق ترویج دانش، و آرا عقاید کمک می‌کنند. البته عصر کنونی اولین دوره‌ای نیست که علم و فرهنگ اینچنین به هم پیوند خورده‌اند. جهانی شدن به تلاش بهبود محتوی و گسترش آموزش عالی دامن زده است. در این شرایط است که دانشگاه‌ها باید به نیازهای دانشجویان برای کسب شایستگی‌های ملی و جهانی اهتمام ورزند و آنها را برای رقابت‌های حرفه‌ای آماده سازند. هدف از این مقاله بررسی موضوع جهانی شدن و چالش‌های آموزش عالی در این عصر است.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، آموزش عالی، دسترسی، بین‌المللی کردن، معنویت و دانشجویان.

مقدمه

جهانی شدن یکی از جنجالی‌ترین موضوعات جهان امروز است. زندگی مردم جهان هر چه بیشتر درهم تنیده شده است. البته چنین پیوندهایی موضوع جدیدی نیست، اما هم‌اکنون فراگیرتر و گسترده‌تر از هر زمان دیگری است. اگرچه به طور کلی این تغییر و تحول از سوی جهانیان پذیرفته شده است، اما از جمله موضوعاتی است که تعبیر و مفهوم درستی از آن وجود ندارد. افراد و سازمان‌های مختلف تعاریف متفاوتی از جهانی شدن ارائه داده‌اند. دانشنامه فلسفه استنفورد^۱ جهانی شدن را طیف وسیعی از روندها و رویدادهای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی توصیف می‌کند [۱]. صندوق بین‌المللی پول، جهانی شدن را فرآیندی تاریخی و دستاورد نوآوری‌های بشری و پیشرفت‌های فناورانه توصیف کرده است. مارشال مک‌لوهن^۲ جهانی شدن را ترکیب اقتصاد و جوامع در سطح جهان

تعریف می‌کند [۲]. وی معتقد است ادغام و یکپارچگی اقتصاد، به ویژه از طریق تجارت‌های فرامرزی و گردش‌های مالی، از ویژگی‌های جهانی شدن است. مک‌لوهن برای اولین بار در دهه ۱۹۶۰ موضوع دهکده جهانی و تغییرات فرهنگی جوامع را مطرح کرد. مارشال معتقد بود که فناوری اطلاعات و ارتباطات در جوامع سنتی مدرن اختلالاتی را ایجاد کرده است. آروان آپادواری مردم شناس نیز جهانی شدن را نوعی انقلاب صنعتی که توسط فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات هدایت می‌شود ذکر کرده است [۳]. وی شالوده اصلی جهانی شدن را مهاجرت، سرمایه، فرهنگ، اطلاعات و ارتباط می‌داند. سنائو^۳ نویسنده کتاب پیوند: زندگی در دنیای جهانی شده معتقد است که جهانی شدن سه محور اقتصاد، سیاست و فرهنگ را در بر می‌گیرد [۴]. این مقاله ضمن بررسی دغدغه‌های جهانی شدن و نقش آن در کیفیت زندگی مردم، به موضوع آموزش عالی در عصر جهانی شدن خواهد پرداخت.

بسیاری از صاحب‌نظران معتقدند که جهانی شدن منافی نیز برای بشریت خواهد داشت. فیلیپ لگریان روی این موضوع تأکید دارد که به طور کلی جهانی شدن بد نیست اما با خوب فاصله زیادی دارد. وی جهانی شدن را به مثابه سوپر مارکت بزرگی می‌داند که مردم حق انتخاب بهترین‌ها را خواهند داشت [۵]. برخلاف بسیاری از مخالفان، لگریان معتقد است جهانی شدن به مفهوم آمریکایی شدن و حاکمیت جهان شمول شرکت‌های تجاری نیست و توان از دور خارج کردن فرهنگ را نیز ندارد. وی جهانی شدن را فرصتی برای استغنائی مشترک و نه فرآیندی برای فقرزدگی در سطح جهان می‌داند. اما میسون معتقد است که رشد جهانی شدن بیشتر به فرهنگ و نه اقتصاد بستگی دارد و بسیاری از چشم‌اندازهای حرکت جهانی شدن به چگونگی توجه به تفاوت‌های فرهنگی است [۶].

* استادیار دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تربیت معلم، تلفن و دورنگار: ۰۲۱-۲۲۴۶۷۴۸۰ پست الکترونیکی: arasteh@saba.tmu.ac.ir

آنجا با توجه به ماهیت کاری آنها در حال فعالیت باشند. از این رو، اقتصاد مبتنی بر دانش به شدت رو به گسترش است و بسیاری از کشورهای پیشرفته، آموزش عالی و نوآوری های فناورانه را جایگزین منابع طبیعی برای رشد و توسعه کرده اند. اما چالش های پیش روی آموزش عالی کدامند؟

افزایش دسترسی و ارتقای کیفیت؛ سرمایه و تحصیلات دو عنصر سیال و سیار در عصر جهانی شدن هستند. نظر به اینکه مردم فقیر و مستضعف در کشورهای جهان سرمایه ای در دست ندارند، تنها ابزاری که در اختیار آنها قرار دارد تلاش و کسب دانش است. بنابراین موفقیت این دسته از افراد در تلاش و کسب دانش خلاصه می شود. از این رو تقاضا برای گسترش آموزش عالی افزایش یافته و ایجاد فرصت های بیشتر برای ادامه تحصیل دانشجویان و ارتقای کیفیت از موضوعات مطرح در مجامع بین المللی آموزش عالی است [۸]. در این میان اگر چه بسیاری از دانشگاه های برتر توانسته اند کیفیت خود را حفظ کنند، اما با افزایش دسترسی کیفیت آموزش عالی در بسیاری از کشورهای کاهش یافته است [۷].

بین المللی کردن آموزش عالی؛ در سال ۲۰۰۵ بیش از ۲/۷ میلیون دانشجوی خارجی در دانشگاه های کشورهای مختلف به تحصیل اشتغال داشتند [۹]. پیش بینی می شود که این تعداد به هفت میلیون نفر در سال ۲۰۲۵ افزایش یابد [۱۰]. بیش از دو سوم دانشجویان خارجی در کشورهای گروه ۸ به تحصیل اشتغال دارند که در این میان ایالات متحده ۲۲٪، انگلستان ۱۱٪، آلمان ۱۰٪ و فرانسه ۹٪ را به خود اختصاص داده اند [۱۱].

بین المللی کردن آموزش عالی شامل تسهیم فعالیت های علمی، ترویج نوآوری و درک متقابل فرهنگ های مختلف با هدف بهبود زندگی و رفاه بشریت است. در آموزش عالی موفقیت دانشجویان برای داشتن زندگی بهتر و بهبود زندگی دیگران حائز اهمیت است. بنابراین دانشگاه ها باید فرصت های مناسبی را برای زندگی و آینده ای بهتر برای مردم و کشور فراهم کند. این موضوع بدون تعاملات ملی و بین المللی، فعالیت های مشترک و یادگیری هایی از جهانیان غیرممکن به نظر می رسد. کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه برتر، علاوه بر ارتباطات بین المللی سنتی

وی همچنین معتقد است آموزش و پرورش جهانی به رویکردهای امپریالیستی و تضعیف فرهنگ های بومی و تحمیل بی امان و مستمر ارزش های غربی منجر خواهد شد.

علاوه بر تعاریف و برداشت های مختلف، موافقان و مخالفان بسیاری (گاهی اوقات افراطی) درباره جهانی شدن وجود دارد. به طور کلی دغدغه های جهانی شدن را می توان چنین خلاصه کرد:

۱. جهانی شدن تضعیف و افول هویت های فردی و ملی را به همراه خواهد داشت.
۲. جهانی شدن، اقتصاد جهانی را استعماری خواهد کرد.
۳. با جهانی شدن کنترل زندگی مردم به دست شرکت ها و بازارهای گمنام و بی هویت خواهد افتاد.
۴. دیکتاتوری و بروکراسی مالی سازمان تجارت جهانی در کنار قدرت اتمی و فناوری اطلاعات و ارتباطات آمریکا حاکمیت خواهد یافت
۵. تحمیل بی امان و مستمر رویکردهای امپریالیستی بر نظام آموزش و پرورش جهانی و تضعیف فرهنگ های بومی صورت خواهد پذیرفت.
۶. تجارت و اقتصاد آزاد برای برخی از کشورهای در حال توسعه رشد اقتصادی و رفاه به ارمغان خواهد آورد^۴.

جهانی شدن و آموزش عالی

جهانی شدن در آموزش عالی شامل کلیه مؤلفه های گسترده اجتماعی، اقتصادی و فناورانه است که واقعیات قرن ۲۱ را شکل می دهند [۷]. جهانی شدن لزوم توجه به آموزش عالی و به طور کلی بهبود زندگی مردم از طریق آموزش و پژوهش را پررنگ کرده است. فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانشگاه ها، تأثیر بسزایی بر بهره وری و رشد اقتصادی دارند. فرایند فناوری های پیشرفته در مناطق مختلف جهان، متأثر از فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانشگاه هاست. به طور یقین می توان گفت که تولید ثروت در کشورهای پیشرفته و برخی کشورهای در حال توسعه، با گسترش فرهنگ آموزش و پژوهش در دانشگاه ها صورت گرفته است. شرکت های تجاری موفق، ترجیح می دهند بیش تر در کشورها و مناطقی به تحکیم موقعیت خود بپردازند که دانشگاه یا دانشگاه ها در

یکی از پیامدهای اعزام دانشجو به خارج مهاجرت افراد به سایر کشورها بوده است. کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نظیر انگلستان، استرالیا، کانادا، چین، تایوان و آفریقای جنوبی نیز از مهاجرت نیروهای متخصص خود به ایالات متحده زیان دیده‌اند. حتی نیروهای انسانی ماهر خارجی در کشورهایی چون انگلستان و کانادا پس از تثبیت اقامتشان، درصدد مهاجرت به ایالات متحده می‌باشند. بنا به گزارش بنیاد ملی علوم [۱۳] ۲۱/۶ میلیون دانشگر و مهندس در ایالات متحده به فعالیت‌های علمی اشتغال داشتند که از این میان ۱۶ درصد (۳۳۵۲۰۰۰) نفر مهاجر^۷ بودند. سه چهارم مهاجران از آسیا و اروپا (۷۸٪) بودند. حدود

در تبادلات دانشجویی و اعضای هیئت علمی، توجهات خود را به همکاری‌های بین‌المللی بین دانشگاهی، تدوین برنامه‌های درسی مشترک، همکاری‌های پژوهشی، انتقال فناوری و افزایش تعاملات کلامی از طریق سایبراسپیس^۵ معطوف کرده‌اند. اقتصاد مبتنی بر دانش کشورهای نظیر ایالات متحده، آلمان و ژاپن، پیامد سرمایه‌گذاری این کشورها در پژوهش‌های دانشگاهی، رشد اقتصادی و انجام انواع تعاملات بین‌المللی علمی است. برای نمونه، هم‌اکنون بیش از ۱۵۰۰۰۰ دانشجوی آمریکایی و ۸۰۰۰۰ دانشجوی ژاپنی در کشورهای مختلف سرگرم تحصیلند [۱۲].

جدول ۱- محل تولد دانشگران و مهندسان خارجی در ایالات متحده (۲۰۰۳)

محل تولد	تعداد	درصد	محل تولد	تعداد	درصد	محل تولد	تعداد	درصد
جمع کل	۳۳۵۲۰۰۰	۱۰۰	انگلستان	۱۲۲۰۰۰	۳/۶	ونزوئلا	۱۸۰۰۰	۰/۵
آسیا	۱۸۷۳۰۰۰	۵۵/۹	آلمان	۷۱۰۰۰	۲/۱	کارائیب	۱۷۰۰۰۰	۵/۱
هند	۵۱۵۰۰۰	۱۵/۴	روسیه	۶۳۰۰۰	۱/۹	کوبا	۶۴۰۰۰	۱/۹
چین	۳۲۶۰۰۰	۹/۷	اوکراین	۴۵۰۰۰	۱/۳	جامائیکا	۳۴۰۰۰	۱
فیلیپین	۳۰۴۰۰۰	۹/۱	لهستان	۴۴۰۰۰	۱/۳	دومینکن	۲۳۰۰۰	۰/۷
کره	۱۲۰۰۰۰	۳/۶	فرانسه	۲۵۰۰۰	۰/۷	آفریقا	۱۶۷۰۰۰	۵
تایوان	۱۲۰۰۰۰	۳/۶	ایتالیا	۲۴۰۰۰	۰/۷	نیجریه	۳۵۰۰۰	۱/۱
ویتنام	۹۷۰۰۰	۲/۹	رومانی	۲۲۰۰۰	۰/۷	مصر	۲۹۰۰۰	۰/۹
ایران	۸۷۰۰۰	۲/۶	ایرلند	۲۲۰۰۰	۰/۷	آمریکای شمالی	۱۵۶۰۰۰	۴/۶
پاکستان	۵۳۰۰۰	۱/۶	آمریکای جنوبی	۱۷۹۰۰۰	۵/۳	کانادا	۱۵۵۰۰۰	۴/۶
ژاپن	۴۶۰۰۰	۱/۴	آرژانتین	۵۴۰۰۰	۱/۶	آمریکای مرکزی	۱۴۵۰۰۰	۳/۴
بنگلادش	۲۱۰۰۰	۰/۶	کلمبیا	۳۶۰۰۰	۱/۱	مکزیک	۹۳۰۰۰	۲/۸
تایلند	۱۹۰۰۰	۰/۶	پرو	۳۳۰۰۰	۱	سایر	۲۰۰۰۰	۰/۶
اروپا	۶۳۲۰۰۰	۱۸/۸	برزیل	۲۰۰۰۰	۰/۶			

به ایالات متحده، نشان می‌دهند که ۲۱ درصد از مهاجران در این کشور دارای ۱۷ سال سابقه‌ی تحصیل می‌باشند. این در حالی است که فقط هشت درصد از جامعه‌ی این کشور دارای چنین تحصیلاتی می‌باشند [۱۴]. آیا مهاجرت نیروهای انسانی ماهر از کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته به کشورهای دیگر، حائز اهمیت است؟ شکل ۲ تأثیرات مثبت و منفی اقتصادی مهاجرت برای کشورهای مبدأ و مقصد و همچنین تأثیرات جهانی بر فناوری و دانش را نشان می‌دهد [۱۵].

دوسوم این افراد در سنین ۳۴-۱۸ سال به ایالات متحده مهاجرت کرده‌اند (جدول ۱). ۴۰٪ افراد توسط اقوام، ۳۱٪ به دلیل فرصت‌های تحصیلی و ۱۷٪ برای شغل یا فرصت‌های اقتصادی به این کشور مهاجرت کرده‌اند. بر پایه‌ی گزارش مرکز اسپانیایی تبارهای پیو^۸، ۱۲ درصد از مکزیک‌ها و ۷۵ درصد جامائیکایی‌ها با تحصیلات عالی در ایالات متحده زندگی می‌کنند. این در حالی است که در این گونه‌کشورها تنها پنج درصد از جمعیت دارای

جدول ۲- تأثیرات مثبت و منفی اقتصادی مهاجرت برای کشورهای مبدأ و مقصد.

کشور مبدأ	کشور مقصد
<p>تأثیرات مثبت احتمالی</p> <p>افزایش انگیزه در افراد بومی برای دستیابی به مهارت‌های پیشرفته امکان واردات مهارت‌ها</p> <p>افزایش بازدهی اقتصادی مهارت‌ها</p> <p>گردش دانش و ایجاد همکاری‌های بین‌المللی</p> <p>افزایش ارتباطات میان مؤسسات تحقیقاتی در سطح جهان</p> <p>ایجاد فرصت برای صدور فناوری و سایر محصولات و خدمات به کشور مبدأ</p> <p>بازگشت متخصصان و سرمایه‌های انسانی به کشور</p> <p>ارسال ارز به کشور</p> <p>تأثیرات منفی احتمالی</p> <p>مهاجرت مغزها</p> <p>کاهش حمایت مالی از آموزش عالی</p> <p>در اولویت نبودن تخصص‌ها و پژوهش‌ها برای کشور مبدأ</p>	<p>تأثیرات مثبت احتمالی</p> <p>افزایش تحقیق، توسعه و فعالیت‌های اقتصادی</p> <p>گردش دانش و همکاری‌ها</p> <p>افزایش ارتباطات میان مؤسسات تحقیقاتی در سطح جهان</p> <p>فرصتی برای صدور فناوری</p> <p>رشد تحصیلات تکمیلی و کیفیت</p> <p>تأثیرات منفی احتمالی</p> <p>کاهش انگیزش در میان افراد بومی برای دستیابی به مهارت‌های برتر</p> <p>جایگزینی دانشجویان داخلی با دانشجویان خارجی</p> <p>ایجاد موانع زبانی و فرهنگی میان افراد بومی و خارجی</p> <p>انتقال فناوری به رقبا و احیاناً کشورهای مخالف</p>
<p>تأثیرات جهانی احتمالی</p> <p>به جریان افتادن دانش تجاری و پژوهشی</p> <p>یافتن متخصصان برتر</p> <p>گسترش دامنه انتخاب برای استخدام متخصصان و پژوهشگران برتر</p> <p>گسترش دایره کارفرمایان برای یافتن تخصص‌های نادر و خاص</p> <p>راه اندازی پژوهش‌های بین‌المللی و تشکل‌های فناوری (برای مثال دره سلیکون)</p> <p>تأثیرات مثبت و مفید بر مشوق‌های سرمایه‌گذاری روی نیروی انسانی و در نتیجه رقابت برای سرمایه‌های انسانی برتر و نادر</p>	

توجه به معنویت؛ دانشگاه معبد روح و روان آدمی است. آموزش عالی در بیشتر نقاط جهان، در این عصر نوین اطلاعات و ارتباطات، بیش از گذشته مذهبی شده است. برای مثال، در ایالات متحده کنفرانس‌هایی که دانشمندان و دین‌شناسان را به وحدت و تسهیم اطلاعات فرا می‌خواند رو به افزایش است [۱۶، ۱۷]. افزایش پژوهش‌های کاربردی

تحصیلات دانشگاهی هستند. در دهه‌ی ۱۹۸۰، در حدود ۳ درصد از هندی‌های دارای مدرک پزشکی به ایالات متحده کوچ کردند که ۶۰ درصد از این شمار از بهترین دانشگاه این کشور یعنی مؤسسه‌ی علوم پزشکی^۹ بوده‌اند. در حدود ۳۰ درصد از دانش‌آموختگان دوره‌های دکترای دانشگاه‌های مکزیک، در ایالات متحده اشتغال به کار دارند. پژوهش‌ها درباره‌ی مهاجرت

در نهایت جمهوری اسلامی دیدگاهی جهانی برای تربیت نیروهای انسانی خود داشته باشند. واقعیت این است که جهانی شدن سرنوشت انسانها را به یکدیگر متصل کرده است. در حال حاضر شهروند جهانی شدن ضرورتی اقتصادی، اجتماعی، معقول و اخلاقی است. وظیفه اصلی آموزش عالی در این عصر دعوت برای شناخت بیشتر از جهان و ارائه طریق برای حل مشکلات آن است. لازمه شهروند جهانی شدن بدین معنی است که انسان‌ها در برابر قوانین جهانی از حقوق و وظایفی مساوی برخوردار و ظرفیت‌ها و مهارت‌های لازم را نیز برای احراز و اجرای مسئولیت‌ها و صیانت از حقوق خود داشته باشند.

شورای بین‌المللی آموزش و پرورش میان فرهنگی [۱۸]، دانشجویان شایسته و کارداران را که بتوانند در عصر جهانی شدن فعالیت مناسبی داشته باشند، دارای ویژگی‌های زیر می‌داند:

۱. داشتن مهارت‌های لازم برای ایجاد و تغییر در جامعه
۲. علاقمند به یادگیری مستمر
۳. آگاهی و شناخت از تفاوت‌های فردی و اجتماعی، و جوه اشتراک و وابستگی‌های متقابل
۴. اعتقاد به وابستگی‌های متقابل جغرافیایی، سیاسی و اقتصادی
۵. اعتقاد به تأثیرات متقابل فرهنگ‌ها روی یکدیگر و مردم
۶. باور داشتن به اهمیت و تأثیرگذاری مردم

در قرن هجدهم این تصور را در میان سکولاریست‌ها به وجود آورد که باشکل‌گرفتن پژوهش‌های علمی، سایر روش‌های شناخت حقیقت، به ویژه اعتقادات مذهبی کم‌رنگ‌تر خواهند شد. اما این اتفاق صورت نپذیرفت. مذهب در میان مردم و به ویژه قشر دانشجو و تحصیلکرده رو به افزایش است و افراد هر چه بیشتر به دنبال شناخت بیشتر از حقایق معنوی می‌باشند. تنها از طریق آزمایش‌های تجربی، اندازه‌گیری و اثبات نمی‌توان به حقایق پی برد، بلکه اتخاذ روش‌های دیگر نیز حائز اهمیت‌اند. در عصر جهانی شدن، شناخت و توصیف نقاط قوت و محدودیت‌های روش‌های غیر تجربی و طراحی برنامه‌های درسی در سطوح مختلف برای هدایت دانشجویان به منظور شناخت بیشتر از جهان و حقیقت ضروری به نظر می‌رسد.

ویژگی‌های دانشجویان در عصر جهانی شدن

آیا نقش دانشگاه‌های ایران در آماده‌سازی دانشجویان برای زندگی کردن در جوامع مختلف با ویژگی‌های خاص مشخص شده است؟ آیا تغییر و تحولات جهانی و نیازهای مهارتی دانشجویان در برنامه‌های درسی آمده است؟ آیا دانش‌آموختگان مهارت‌های لازم را برای رویارویی با جهان پدید آمده و حفظ فرهنگ ایرانی و اسلامی در دانشگاه‌های کشور کسب می‌کنند؟

پاسخ به سؤالات بالا و واکنش در برابر جهانی شدن بدین معنی است که

جدول ۲- ویژگی‌های دانشجویان ایرانی در عصر جهانی شدن

مهارتی	رفتاری	دانشی	نگرشی
<ul style="list-style-type: none"> • داشتن شایستگی‌های تخصصی • اعتماد به نفس • اجتماعی بودن • توانایی در ایجاد ارتباطات بین‌المللی • انعطاف پذیری • حل مسائل به صورت مسالمت آمیز • توانایی در انجام کار گروهی • توانایی در گوش فرا دادن • استفاده بهینه از منابع • داشتن تفکر نقادی و قدرت تحلیل 	<ul style="list-style-type: none"> • رعایت اخلاق و شئوئیت ملی و اسلامی • یادگیری مستمر • حفظ محیط زیست • احترام به شأن و مرتبه انسان‌ها • تلاش برای بهبود زندگی خود و دیگران • اهتمام به فعلیت‌های ورزشی • اهتمام به فعلیت‌های هنری • لجام فعلیت‌های خیر خواهانه • تلاش برای بهبود زندگی خود و دیگران • ریسک پذیری 	<ul style="list-style-type: none"> • آشنایی با مذهب و فرهنگ‌های دیگر • سودا جلالاتی • آگاهی از موضوعات جهانی • آشنایی با سازمان‌های بین‌المللی • شناخت نسبت به تاریخ و جغرافیای کشور • اعتقاد به تغییر و تحول • آشنایی با فناوری‌های جلالاتی و ارتباطی • اعتقاد به پیوستگی‌های متقابل انسانها • شناخت از تفاوت‌های سبسی 	<ul style="list-style-type: none"> • دلشن عرق ملی و مذهبی • امید به آینده • حساسیت نسبت به واقع ملی و بین‌المللی • ظلم‌ستیزی • علاقه‌مندی به ورزش • مردمی بودن • علاقه‌مندی به هنر • علاقه‌مندی به فعلیت‌های دلچسپانه • احترام به تفاوت‌های فردی اجتماعی و فرهنگی • وجدان‌گری • پس دلشن زبان فارسی

۷. توانایی کار کردن در گروه‌های کاری گوناگون

۸. قبول مسئولیت برای شهروندی جهانی

به طور کلی، مهارت‌های دانش‌آموختگان دانشگاهی در عصر کنونی شامل مهارت‌های اینترنتی، آشنایی با تاریخ، جغرافیا، توانایی در ایجاد ارتباطات بین فرهنگی، گوش فرا دادن به سایر دیدگاه‌ها، آشنایی به زبان‌های خارجی و شناخت فرهنگ‌های دیگر است. شایستگی‌های جهانی شامل نگرش، دانش و مهارت‌هایی است که دانشجویان را برای زندگی و کار کردن در جهانی وابسته و بهره‌گیری و اعمال حقوق و وظایف شهروندی جهانی آماده می‌کند. ویژگی‌های دانشجویان ایرانی در عصر جهانی شدن با توجه به تحلیل محتوای سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، فصل چهارم قانون برنامه چهارم [۱۹]، بررسی ادبیات [۲۱، ۲۰، ۱۸]، و ماهیت و مأموریت‌های آموزش عالی کشور در چهار محور نگرشی، دانشی، رفتاری و مهارتی در جدول ۲ آمده است.

یادداشت‌ها

1-Stanford Encyclopedia Of Philosophy

2- McLuhan

3- Sernau

۴- برای مثال، رشد اقتصادی ۱۱/۴ و ۹/۴ درصدی در چین و هند در سال ۲۰۰۷.

5-Cyberspace

۶- دانشگران (Scientists) و مهندسان (Engineers) در این پژوهش به افرادی گفته می‌شود که دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر در یکی از رشته‌های علوم و مهندسی بوده و در رشته‌های تخصصی خود مشغول به کار می‌باشند.

۷- مهاجران به خارجیانی گفته می‌شود که دارای ویزای اقامت موقت، دائم یا تابعیت (citizen) هستند.

8-Pew Hispanic Center

9-Institute for Medical Science

منابع و مآخذ

- [1] Stanford Encyclopedia of Philosophy. Available at: <http://plato.stanford.edu/entries/globalization/>.
- [2] McLuhan, M. and Powers, B. R. The Global Village: Transformations in World Life and Media in the 21st Century. New York: Oxford University Press. 1992.
- [3] Appadurai, A. New Logic of Violence. Globalization: a symposium on the challenges of closer global integration. Available at: <http://www.indiaseminar.com/2001/503.htm>. July 2001.
- [4] Sernau, S. Bound : Living in the Globalized World. West Hartford, CT: Kumaria Press. 2000.
- [5] Legrian, P. Open World: The Truth About Globalization. Chicago: Ivan R. Dee Publisher. 2004
- [6] Mason, R. Globalizing education: Trends and applications. London: Routledge. 1998.
- [7] Altbach, P. G. Internationalization: A Decade of Changes and Challenges. The International Higher Education. N. 50, Winter. 2008.
- [8] Labi, A. Fulbright Group Suggests Ways to Ensure Global Equity in Higher Education. The Chronicle of Higher Education. V. 53, Issue 11, Page A49. 2006.
- [9] Patricia, C. and Rachel, M. International Student Mobility and the United States: The 2007 Open Doors Survey. The International Higher Education. N. 50, Winter. 2008.

نتیجه‌گیری

چالش‌های جهانی شدن به توانایی مردم در شناخت فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و تکنولوژیک وقایع جهانی و توسعه و اجرای راهبردهایی برای مشارکت بیشتر در این عصر بستگی دارد. برای مشارکت بیشتر، آموزش عالی کشور باید مسئولیت‌پذیری بیشتری برای تدوین و اجرای برنامه‌هایی که پایه‌های واقعی، تجربی و اخلاقی دانشجویان برای دنیای جدید را افزایش می‌دهند، تقبل کنند. ارزیابی برنامه‌های دانشگاهی با هدف بهبود آنها باید مورد توجه خاص قرار گیرد. مسئولیت و وظیفه اصلی دانشگاه‌ها برای موفقیت هر چه بیشتر دانشجویان، به توانایی آموزش عالی کشور در تدوین و اجرای برنامه‌هایی دارد که به رشد فردی و حرفه‌ای دانشجویان کمک می‌کنند. توسعه برنامه‌های درسی و رشد فردی و حرفه‌ای دانشجویان باید پیوند منسجمی با توسعه اعضای هیأت علمی و زیرساخت‌های فیزیکی داشته باشد. آموزش عالی نه تنها باید کشور را برای شناخت و استفاده از فرصت‌های ایجاد شده برای افزایش دسترسی، ارتقای کیفیت و معنویت تجهیز کند، بلکه با کمترین هزینه با دنیای درهم تنیده، پرجمعیت و خطرناک از طریق آموزش عالی به تعامل بپردازد. شناخت نادرست از واقعیت‌های موجود در جهان برای افراد و کشور مخاطره‌آمیز خواهد بود.

- sents Evidence of Belief. New York: Free Press. 2006.
- [17] Higher Education Research Institute. Spirituality and the Professoriate: A National Study of Faculty Beliefs and Attitudes, and Behaviors. University of California, L.A. 2005.
- [18] American Council on International Intercultural Education. Educating for the global community: A framework for community colleges. Report of a conference sponsored by the American Council on International Intercultural Education and the Stanley Foundation (Warrenton, VA.) (ED 407 958). November, 1996.
- [۱۹] قانون برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۴-۱۳۸۸). فصل چهارم توسعه مبتنی بر دانائی. سازمان مدیریت و برنامه ریزی.
- [20] UNESCO. The Role of Student Affairs and Services in Higher Education. Paris: UNESCO. 2002.
- [21] Leskes, A. Great Expectations and Learning in the New Globally Engaged Academy. Peer Review. V. 6, N. 2. 2004.
- [10] Jane, K. Internationalization: A Decade of Changes and Challenges the International Higher Education. N. 50, Winter. 2008.
- [11] National Center for Education Statistics. Comparative Indicators of Education in the United States and Other G-8 Countries: 2006. U.S. Department of Education: Washington D.C. 2007.
- [12] International Educational Exchange. Open Doors. New York: IIE. 2006.
- [13] National Science Foundation. Why Did They Come to the United States? A Profile of Immigrant Scientists and Engineers. NSF: Virginia. Available at: www.nsf.gov/statistics/infbrief/nsf07324/ 2007.
- [14] Economics. Emigration: Outward Bound. September, 2. 2002.
- [15] Regret, M. C. Research Issues in the International Migration of Highly Skilled Workers: A Perspective with Data from the United States. Working Paper SRS 07-203. NSF: Washington D. C. 2007.
- [16] Collins, F. The Language of God: A Scientist Pre-